

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 343

4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/692)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Kn. Md. 18/101-1878/04125

7.5.1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 26.4.1985 tarihinde kararlaştırılan «4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Devlet adı verilen siyasi organizasyonun tarih sahnesine çıkışından bu yana geçen çağlar içinde, sahip olduğu hizmetler, zamana ve hâkim olan sistemlere göre değişik durumlar göstermektedir.

Bu büyük değişikliklere rağmen, belli kamu hizmetlerini sahiplenen «Klasik devlet»ten, günümüzün en ileri ve gelişmiş tipi sayılan «demokratik ve sosyal hukuk devleti» uygulamasına kadar bütün aşamalarda, kolluk hizmetleri devletin temel ve vazgeçilmez, bir hizmeti olarak yerini ve değerini her devirde muhafaza etmiştir.

Ancak, devlet kamu hizmetleri arasındaki bu temel niteliği ve karakteri yanında, kolluk hizmetlerinin, muhteva ve çerçevesi itibarıyla, her ülkenin Anayasası ile kurulu siyasi ve idari sistemine göre değişkenlik gösterdiği şüphesizdir.

Ülkemizde genel kolluğun (umumi zabitanın) görev ve yetkileri 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu ile belirlenmiştir.

Adı geçen Kanunun yürürlüğe girişinden bu yana geçen elli yıla yakın süre içinde, memleketimizde her yönden büyük bir gelişmenin başlamış olması, çok partili demokratik sisteme geçilmesi, planlı ve ekonomik bir döneme girmesi, özellikle 1960 Anayasası ile getirilen hak ve hürriyetlerin sınırlarının çok kere aşılarak kullanılmaya başlaması, toplum hayatını bütünlü ile etkileyen faktörlerin temel taşlarını oluşturmaya başlamıştır.

Diğer taraftan hızlı nüfus artışı, kalkınma hamlelerinin ortaya çıkardığı kentleşme ve sanayileşme hareketleri, ise, sosyal yapıda süratli bir değişmeye sebep olmuştur.

Ülkemizin sosyo - ekonomik yapısında meydana gelen bu hızlı değişme ve gelişmelerin ortaya çıkardığı sorunlara, Devlet kamu hizmetleri, aynı süratle cevap verecek şekilde yenileşmeye kavuşturulamamıştır.

Bu arada, özellikle son on yıl içinde Türk Devletinin temelini tahribe yönelik anarşi ve terör olaylarının yayılması ve 12 Eylül 1980 tarihine kadar yükselen bir seyir göstermesi, kolluk kuruluşlarının hizmetlerini ağırlaştıran ek ve önemli bir unsur olmuştur.

Belirtilen şartlar içinde kolluk hizmetlerini, görev ve yetkilerini düzenleyen Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda bazı değişiklikler yapılmış ise de, hızla değişen şartlar ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar karşısında değişiklikler kısa zamanda yetersiz hale gelmiştir. Bunun sonucu olarak kolluk kuvvetlerince kanun uygunluğu tartışılabilir pratik uygulamalar yapılmak zorunda kalmış ve ortaya çıkan hukuki boşlukların genelge ve emirlerle doldurulması yoluna gidilmiştir.

Bu değişiklik tasarısı polisin, dolayısıyla genel kolluk kuruluşlarının yukarıda açıklanan sebeplerle uygulamada karşılaştığı kanunî boşlukların giderilmesi maksadıyla hazırlanmış bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Meri Kanununun 5 inci maddesine F bendi eklenmesi hakkında değişiklik.

Bugün bütün dünyada aktüel bir konu haline gelen kadın, erkek eşcinsel kişiler ile bunlara aracılık edenlerin durumu, toplum içinde ahlakî ve manevî duyguları zedelemesi bakımından oldukça önem taşımaya başlamıştır.

Kanunun «D» bendine her ne kadar «kendilerini başkalarının zevkine terkedenlerin» ifadesi var ise de bu hüküm açık değildir, tefsire ihtiyaç hissettirmektedir.

Bu kişilerin faaliyetlerini takip ederek, gereken önleyici zabıta tedbirlerinin alınabilmesi bakımından kanunda açıkça belirtilmek suretiyle parmak izlerinin ve fotoğraflarının alınması gerekli görülmüştür.

Madde 2. — Kanununun 8 inci maddesi değişikliği.

Bu madde adli ve idari suçların işlendiği umuma açık olan veya olmayan yerlerin idari mercilerce kapatılması veya faaliyetten meni ile ilgilidir.

Mevcut metinde eksik olan;

- A) Kumar oynanan her çeşit özel ve resmî kurum ve kuruluşlara ait lokaller,
- B) Uyuşturucu madde imal edilen, satılan yerler,
- C) Mevcut hükümlere aykırı davranışları görülen genelevler, birleşme yerleri, fuhuş yapılan evler ve yerler,
- D) Devletin bütünlüğüne, anayasa düzenine, genel güvenliğine ve genel ahlaka zararı dokunacak şekilde film veya video bant gösterilen, bilgisayar oyunları ve her türlü televizyon oyunu oynatılan yerler,
- E) Birden fazla denetim sonunda umumî yer haline getirildiği tespit edilen lokaller,
- F) Yürürlükteki hükümlere aykırı olarak işletilen veya yasaklara uymayan açılması izne bağlı yerler ile Kanununun 12 nci maddesi hükümlerine uymadığı tespit edilen yerler,

Birinci fıkraya eklemek suretiyle genel güvenlik ve kamut düzeni bakımından yeni hükümler olarak getirilmesi gerekli görülmüştür.

Ayrıca, adli kovuşturmayı gerektiren hallerde sınırı belirtilmeyen kapatma süresi altı ayla sınırlandırılmış ve ek fıkranın başına «adli ve idari kovuşturmanın her safhasında» ibaresi eklemek suretiyle kapatmanın önleyici zabıta hizmetleri bakımından idari bir tasarruf olduğu açıklığa kavuşturulmuştur.

Madde 3. — Kanununun 11 inci maddesi değişikliği.

Madde metnine açıklık getirilmek, özellikle;

- a) Şikâyete bağlı suçları işleyenlere polisin müdahalesini sağlamak,
 - b) Söz atma ve sarkıntılık suçlarına çocuklar ve kızlar da dahil edilerek eksiklik giderilmek,
- Maksadıyla ve gerekli olduğundan yeniden düzenlenmiş ve ticari maksatla doldurulan video ve ses bantlarının satışa çıkarılırken birer nüshasının mahallî mülki idare amirine verilmesi hüküm altına alınmıştır.

Madde 4. — Kanununun 13 üncü maddesi değişikliği.

Meri Kanunundaki madde polisin yakalama yetkisini düzenleyen bir madde olup, ihtiyaca cevap vermeyen bir madde olduğundan Anayasanın 19 uncu maddesi hükümlerine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Bu maddede sayılan yakalama halleri Anayasada sayılan çeşitli haller ile suçüstü ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerdir.

Madde 5. — Kanunun 15 inci maddesine bir fıkra eklenmesi.

Devletin bütünlüğünün, genel güvenliğinin ve Anayasa düzeninin korunması, özellikle anarşinin ve terör olaylarının gelişmesine sebep olan silah kaçakçılığı ile birçok kimseyi insanlığından uzaklaştıran, bunalımlara sürükleyen uyuşturucu madde kaçakçılığı suçlarının ortaya çıkarılmasında soruşturma esas ve usulleri önemli rol oynamaktadır.

Bu konuda güvenlik kuvvetlerinin her bakımdan yetkili kılınması gerekli ve şarttır.

15 inci maddeye eklenen bir fıkra ile maksat, yukarıda sayılan suçların soruşturması sırasında olayın sanığı, tanığı veya mağduru durumunda olup da ceza veya tutuklevlerinde bulunan kişilerin bu yerlerden alınarak, soruşturmanın yapıldığı yerde bilgi ve görgüsüne başvurmadır.

Bu uygulama, hem zamana ihtiyaç duyulduğundan hem de kişiye suçla ilgili konuları anlatarak, delilleri göstererek, tatbikat yaptırarak, gerektiğinde birçok kişi ile yüzleştirilerek yapılacağından gereklidir.

Halen Sıkıyönetim Kanunu hükümlerinden yararlanılarak uygulama sürdürülmekte ise de, sıkıyönetim uygulanmayan yerlerde ve bütünü ile kalktığında sıkıntı çekilecektir.

Şüphesiz ki her olay için uygulama bahis konusu değildir. Esasen yetkili hâkim ve savcılarımızın yazılı emri veya kararı olmadıkça da mümkün değildir.

Madde 6. — Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası yeniden düzenlenmiş ve maddeye eklenen iki fıkra ile,

- a) Kimlik sorma ve kimlik gösterme uygun esaslara bağlanmış,
- b) Kimliğini ispat edemeyenlere, tanınan kişiler aracılığı ile ispat hakkı ve her türlü kolaylığın gösterilmesi imkânı tanınmış,
- c) Gözaltında tutma süresi Anayasa hükmüne uydurulmuş,
- d) Nüfusa kayıtlı olmadığı tespit edilenlerin kayıtlarının temini için uygulanacak esas ve usulleri belirlemek üzere Tüzüğe atf yapılmıştır.

Madde 7. — Eklenen maddeler ile kanunda yer almayan yeni hükümler getirilmektedir.

Ek Madde 1. — Devletin bütünlüğüne, Anayasa düzenine, genel ahlak ve terbiyeye uygun olmayacak şekilde oyun, temsil veya çeşitli gösterilerin-en az 48 saat önceden mahallin mülki idare amirine başvurma şartı getirilmiştir.

Anayasanın 26 ncı maddesinde «düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti» nin suçların önlenmesi ve suçluların yakalanması bakımından sınırlanabileceği hükme bağlanmıştır.

Aslında bu bir sınırlama değildir. Getireceği hizmet yoğunluğu, külfeti ve hatta sorumluluğu da göze alınarak, birinci fıkroda açıklanan sebeplerle gerekli görülen bir ön tedbirdir.

Gösterilen veya gösterilecek olan oyun, temsil, veya çeşitli gösterilerin engellenmesi ve bunlar hakkında kanunî işlem yapılabilmesi mülki amirin emriyle mümkün olabilecektir.

Ek Madde 2. — Anayasanın 19 uncu maddesi hükmüne uygun olarak göz altında tutma süreleri belirlenmiştir.

Bu hüküm, polisin yetki sınırını kendi mevzuatında görmesi, bilmesi ve öğrenmesi bakımından gereklidir.

Olağanüstü hal ilan edilen yerlerde huzur ve güvenin sağlanması maksadıyla bu süreler mülki idare amirinin onayı ile bir misli artırılabilir.

Ek Madde 3. — Özellikle toplu suçlarda failerin tespiti ve olayların aydınlatılması için sanık, şahit veya mağdur durumundaki kişilerin gözaltında tutma süresi içinde yeniden ifadelerine başvurma zarureti doğmaktadır. Zamanında alınan bir ifade ile karanlıkta kalan bir durum aydınlatılmış olacak veya yüzleştirme suretiyle yapılan bir teşhis, asıl suçluların tespitini sağlayacaktır.

Bu bakımdan polise; ifadesine yeniden başvurulması gerekli görülenlerin adreslerinden ayrılmamaları emrini verme yetkisi tanınmaktadır.

Esasen geçerli mazereti olanların adreslerinden ayrılmasına da izin verilebilecektir.

Ayrıca, bu husus nüfusta kaydı bulunmadığı tespit edilenler için de getirilmiştir. Zira kişinin saklı nüfus mu, yabancı mı haymatlos mu olduğunun araştırılması, bu arada saklı nüfus olanların nüfusa kayıt işlemlerinin tamamlanması belli bir zamanı gerektirmektedir.

Ek Madde 4. — Genel kolluk mensubu silahlı kişiler, özellikle polis ve jandarma üniformalı olarak buldukları ve görüldükleri her yerde herkes tarafından görevli kabul edilir. Bu yürütülen hizmetin tabii bir sonucudur.

Ayrıca genel güvenlik ve kamu düzeni bakımından olaylara zamanında müdahaleyi sağlamak, olayların büyümesini önlemek, suçüstü hallerinde sanıkları ele geçirmek ve suç delillerini tespit etmek, halkın şikâyet ve dileklerine karşılık vermeyi sağlamak üzere de, görevli olsun olmasın üniformalı veya üniformasız hizmet yapan polis sıfat ve yetkisine sahip olanlar da bir suçla karşılaştıklarında görevli ve yetkili sayılmışlardır.

Bu görev ve yetki, görevli bulunulan polis bölgesi içinde her durumda, polis bölgesi dışında ise suça el koyma zorunda kaldığında kullanılacak ve yerine getirilecektir.

Örnek olarak, bir ilde herhangi bir hizmet biriminde üniformalı olarak görev yapan bir polis, görevi hitamında veya izinli iken sivil elbiseli olarak nerede olursa olsun bir suçla karşılaştığında kendiliğinden veya tanındığı için müracaat halinde olaya müdahale etmek zorunda olacaktır.

Görevli olduğu polis bölgesi dışında herhangi bir yerde ise, olaya müdahale etmenin gerekli olduğuna karar verildiğinde veya tanındığı için halk tarafından olaya el koymasının beklendiği ve istendiği durumlarda görevli ve yetkili sayılacaktır.

Bu madde, meri mevzuatta bu konuda açık hükümler bulunmadığından getirilmiştir. Ayrıca 5 inci Ek Maddeyi destekleyen ve tamamlayan bir hükümdür.

Ek Madde 5. — Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ve bağlı kuruluşların görevli polis sıfat ve yetkisine sahip personeli, gerekli hallerde icraî görevleri yürütmek için hizmet yapmak üzere görevlendirildiği gibi, bir ilin personeli diğer bir ilin sınırları içinde görevlendirilebilmektedir.

Ne var ki, gerek İl İdaresi Kanunu gerekse Ceza Usul Kanunlarında bu personelin görev ve yetkileri bakımından açık ve kesin hükümlere yer verilmiştir.

Bu durum, zaman zaman adli ve idarî makamlar ile merkezden ve diğer illerden icracı olarak görevlendirilen personel arasında görev ve yetki bakımından ihtilaflara yol açmaktadır.

Getirilen hükümle mevzuattaki büyük bir boşluk doldurulmuş olmakta Ek 4 üncü madde hükümleri ile de detaylandırılarak kuvvetlendirilmiştir.

Ek Madde 6. — 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda zor kullanmaya ilişkin kesin bir hüküm bulunmadığı gibi 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununda da «zor kullanır» ibaresi dışında zor kullanmanın şekli ve sınırı hakkında hükümlere yer verilmemiştir.

Bu durum, uygulamada genel kolluk personeli için sıkıntı yaratmakta zaman zaman zor ve güç durumlarla karşılaşmalarına, nasıl ve ne şekilde zor kullanılabileceği hususunda tereddütte kalmalarına sebep olmaktadır.

Meri Kanunda yer almayan bu madde hükmü ile hangi hallerde zor kullanılabileceği hususları ve zor kullanmanın şekli ve sınırı tespit edilerek büyük bir eksiklik giderilmiştir.

Ek Madde 7. — Bu maddenin «a» bendi ile genel güvenlik tedbirlerine esas olacak şekilde polis tarafından kişilerin, kurum ve kuruluşların telefon numaraları ile gerekli hallerde isim ve adresleri PTT'den ve ilgili kuruluşlardan istenebilir.

Bu hükümle, üç önemli konunun kısa yoldan ve acil çözümü hedef alınmıştır.

a) Telefonla başkalarını rahatsız edenleri tespit etmek,

b) Kişi, kurum ve kuruluşlara gerekli bilgileri zamanında ulaştırmak ifadesine başvurulacak olanları, tebligat yapmadan veya adam göndermeden davet etmek,

c) Suç araştırma ve soruşturmalarını kolaylaştırmak ve sanıkların ele geçirilmesini sağlamak,

Maddenin «b» bendi ile getirilen hüküm ise metinde belirtilen önemli suçların tespiti maksadıyla kuvvetli delillerin bulunduğu hallerde hâkim kararı ile gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise o ilin valisinin yazılı

emriyle kişiler ile özel kurum ve kuruluşların özel haberleşme vasıtaları ile eşya ve kâğıtlarının kontrol edilmesidir.

Bu hüküm Devletin güvenliği açısından son derece gerekli olup, Anayasanın 20 ve 22 nci maddeleri hükümlerine uygundur.

Ek Madde 8. — Polisin istihbarat hizmetlerini; 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 9 uncu maddesinin «E» bendindeki «Siyasî polis, Devletin umumî emniyetini taalluk eden işlerle mükellef olan kısımdır.» ve Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 2 nci maddesinin «A» bendindeki «Kanunlara, Tüzüklere, Yönetmeliklere, Hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden önce bu Kanun hükümlerine göre önünü almak» şeklindeki hükümlere dayanılarak yürütebileceği düşünülmekte ise de, bu hükümler açık ve kesin olmadığından yoruma muhtaçtır.

Görev ve yetkilerin kullanılmasında tereddütleri izale bakımından açık ve kesin bir hükme ihtiyaç duyulmuştur.

Genel güvenlik açısından, suçların işlenmesinden önce tedbir alınması bakımından istihbaratın önemi ortadadır. Polisin görev alanına giren her türlü konuda istihbarat faaliyetlerinde bulunması ve diğer istihbarat kuruluşları ile işbirliği içinde çalışabilmesi için kesin bir hükmün kendi mevzuatında yer alması gerekli görülmüştür.

Ek Madde 9. — Sabit veya seyyar durumundaki kara, deniz, hava ve diğer çeşitli taşıma araçlarında istirahat ve eğlence yeri durumuna sokularak umuma açık yer şeklinde faaliyet gösterilmesi hallerinde, önleyici zabıta tedbirlerinin alınarak kamunun huzur ve sükûnunun sağlanabilmesi bakımından bu gibi yerlerin bilinmesinde zaruret vardır.

Bir gemi veya vapurun geçici veya sürekli olarak gazino veya benzeri yer haline getirildiği bilinmekle birlikte, yarın eski bir uçağın veya bir lokomotif, otobüs, romörk veya benzerlerinin bu amaçla kullanılması her zaman için mümkündür.

Günümüzün gelişen teknolojisi, değişen şartları, gelişen ve genişleyen ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak elektronik oyun, alet ve makineleri ve televizyon oyun yerleri de izne bağlı kılınmıştır.

Ek Madde 10. — Polis görevini yaptığı halde gördüğü hizmet sebebiyle genellikle suç işleyenlerin hasmı gibi görülür. Kendini yakalayan, hapse mahkûm edilmesine yardımcı olan kişiye karşı duyulan tabii bir duygudur bu. Onun görevini yaptığını kabullenerek bu duyguya kapılmayanlarda bulunabilir. Ne varki bunlar istisnadır.

Bu sebeple, ceza veya tutukevine konulacak bir polisin bu kişilerle bir arada bulundurulmasının son derece sakıncalı olduğu ortadadır.

Bu konuda karşılaşılan çeşitli üzücü, utandırıcı ve müessif olayların yanısıra, bu kişilerle bir arada tutulan polisin içine gireceği psikolojik gerilim ve bunalımda unutulmamalıdır.

Bu sebeplerle, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planındaki hedeflere de uygun olarak tutuklanan veya mahkûm edilen polisin ceza ve tutukevlerinde ayrı bölümlerde ve gerekli durumlarda mevcutlardan başka veya özel bir cezaevinde bulundurulmaları gerekli görülmüştür.

Ek Madde 11. — Bu madde ile görevin ifası sırasında silah kullanma zorunda kalan polis hakkında;

- a) Öncelikle Memurun Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre işlem yapılması,
- b) Hakkındaki soruşturmanın bizzat Cumhuriyet Savcıları veya Yardımcıları tarafından yürütülmesi,
- c) Soruşturma ve kovuşturmanın tutuksuz olarak yapılması,
- d) Olayların cereyan tarzı ve şartları göz önünde tutulmak kaydıyla da cezalandırılmayacağı ve hakkında tazminat davası açılmayacağı,

Hükümleri getirilmiştir.

Yargı organlarınca suçlu bulunan polisin cezalandırılacağı tabiidir. Madde ile olayın cereyan tarzı ve şartları içinde polisin olayların üzerine cesaretle gitmesini sağlamak, tereddüdüne engel olmak ve manevî destek kazandırmak suretiyle görevini hakkıyla ve gerektiği şekilde yerine getirebilmesinin temini amaçlanmıştır.

Nitekim Anayasanın 17 nci maddesinde «Herkes yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulmaz» hükmünden sonra maddenin dördüncü fıkrasında da «Mahkemelerce verilen ölüm cezalarının ye-

rine getirilmesi hali ile meşru müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği» hükmü ile de metinde sayılan hallerde silah kullanma zorunda kalanların şartlar tahakkuk etmişse cezalandırılmayacağı açıkça ifade edilmektedir.

Ek Madde 12. — Sanık polisin duruşmadan vareste tutulması ve avukat ücretinin ödenmesi.

Türk hukuk sisteminde avukat tutamayan sanıklar için barolarca avukat görevlendirilmekte ve bu sivil kişiler adli müzaheretten yararlandırılmaktadır.

Sivil kişilerin yararlandığı bu imkânın, Devlet güvenliğini, kamu düzenini sağlamak, halkın rahat ve huzurunu temin etmekle görevli polise de tanınması ve özel kanunda gösterilmesi Devlete sahip çıkmanın bir gereğidir.

Bugün hizmet kusuru sebebiyle veya çoğu asılsız çıkan ihbar ve isnatlar sonucu suçlu duruma düşen ve düşürülen birçok polisimize personel arasında toplanan paralar ile avukat tutulabilmektedir.

Bu sebeplerle, görevin aksatılmaması esasından hareket edilerek, sanık polisin duruşmadan vareste tutulması ve vekalet verdiği avukatının ücretinin Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenekle karşılanmasının hükme bağlanması gerekli görülmüştür.

Ek Madde 13. — Devlet otoritesini temsil eden polisin kanunlara uygun olarak verdiği emirlere uymayan, istediği bilgiyi vermeyen veya eksik veya yanlış bilgi verenler hakkında herhangi bir işlem yapılmadığı, dolayısıyla bu kişiler cezasız kaldıkları sürece Devlet otoritesi zaafa uğrar.

Yürürlükteki mevzuatta bu eksikliği giderici açık ve kesin hükümler bulunmadığından yapılacak işlemler konusunda tereddüt ediliyor veya herhangi bir işlem yapılamıyordu.

Madde bu eksikliği gidermek maksadıyla düzenlenmiştir.

Ek Madde 14. — Bu ek madde, 1481 sayılı Kanun gereğince asayişe müessir fiillerin önlenmesi bakımından sanık ve hükümlülerin yakalanmasına yardımcı olanlara maddi destek sağlayarak yardımlarını artırmak suretiyle, halkın içinde dolaşarak onları tedirgin eden, her an yeni bir suç işleme durumunda bulunan veya suç işleme hazırlığı içinde olan kişilerin yakalanmasını temin maksadıyla düzenlenmiştir.

Bunların rızaları olmadıkça adları saklı tutulacak ve ödülleri Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenekten karşılanacaktır.

Geçici Madde ile, 2559 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılmış bulunan «Polis Vazife ve Selahiyet Tüzüğü» nde bu Kanuna göre gerekli düzenleme yapılincaya kadar bu Kanuna aykırı olmayan mevcut hükümlerin uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 8. — Yürürlük maddesidir.

Madde 9. — Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 1/692
Karar No. : 77

17 . 5 . 1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4.7.1934 Tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı İçişleri ve Adalet bakanlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla Komisyonumuzca incelenip, görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiş, maddelere ilişkin kabul, ilave ve değişiklikler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

1. Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
2. Tasarının 2 nci maddesinin 1 jnci fıkrasındaki «halinde» kelimesinden sonra gelen virgülden yerine «ve» bağlacı konulmuş, fıkranın E bendi, maddeye açıklık getirmek üzere yeniden düzenlenmiş, son fıkraya takipsizlik kararı verilmesi hali de ilave edilmiştir.
3. Tasarının 3 ve 4 üncü maddeleri aynen benimsenmiştir.
4. Tasarının 5 inci maddesinde yapılan değişiklikle maddede sözü edilen hükümlü ve tutukluların savcının talebi ve hâkimin kararı il ceza ve tutukevlerinden alınabileceği hükme bağlanmış ve bu sürenin tutukluluk ve hükümlülükte geçmiş sayılacağına ilişkin bir cümle ilave edilmiştir.
5. Tasarının 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrasındaki «Madde 17» kelimesi kanun tekniğine uymadığından çıkarılmış, «götürüp» kelimesi «götürülüp»; 2 nci fıkradaki «alınabilir» kelimesi «alınabilirler» şeklinde düzeltilmiştir.
6. Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 1 inci maddenin 2 nci fıkrasında bulunan «men edilir ve» kelimelerinden sonra «ilgililer» kelimesi ilave edilmiştir.
7. Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 2 nci maddenin 2 nci fıkrası bu konuda Olağanüstü Hal Kanununun 26 ncı maddesinde hüküm bulunması nedeniyle madde metninden çıkarılmıştır.
8. Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 3 üncü madde aynen benimsenmiştir.
9. Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 4 üncü maddenin 2 nci fıkrasındaki «üniformalı veya üniformasız» ibaresinden sonra «polis» kelimesi ilave edilmiştir.
10. Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 5 inci maddenin A bendinin başındaki «Bakanlıkça» kelimesi «İçişleri Bakanlığınca» şeklinde yazılmış, 2 nci fıkranın sonuna ilave edilen cümle ile ekiplere görev yaptıkları mahallin en büyük mülkiye amirine bilgi verme zorunluluğu getirilmiştir.
11. Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 6 ncı maddenin 2 nci fıkrasındaki «maddi güç ve şartları» ibaresi fıkraya açıklık getirmek üzere «kanunî şartları» şeklinde değiştirilmiştir.
12. Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 7 ve 8 inci maddeler aynen kabul edilmiştir.
13. Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 9 uncu maddenin sonuna bu suçların tekrerrü halinde uygulanacak müeyyideye ilişkin bir fıkra ilave edilmiştir.
14. Tasarının 7 inci maddesiyle eklenen Ek 10 uncu maddenin 1 inci fıkrasındaki «hüküm öncesinde» ibaresi gereksiz görülerek metinden çıkarılmıştır.
15. Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 11 inci maddenin 2 nci fıkrası, diğer kanunlarda bu konuyla ilgili hükümler bulunması nedeniyle madde metninden çıkarılmıştır.
16. Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 12 nci maddedeki «Bakanlıkça» kelimesi «İçişleri Bakanlığınca» şeklinde değiştirilmiştir.
17. Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 13 üncü maddedeki «çağrıya gelmeyen» ibaresinin başına çağrının ne şekilde olacağına açıklık getirmek üzere «yazılı» kelimesi eklenmiş ve madde kapsamına aykırı hareket edenlerin Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesi uyarınca cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır.

18. Tasarruflun 7 nci maddesiyle eklenen Ek 14 üncü madde ve Geçici Madde ile 8 ve 9 uncu maddeler aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz İçişleri Komisyonuna sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Ali Dizdarođlu
Antalya

Başkanvekili
Ahmet İlhanî Kösem
Malatya
9 uncu maddenin B bendine
Muhalifim.

Üye
Çoşkun Bayram
Adana
Tümüne muhalifim.

Üye
İbrahim Taşdemir
Ađrı
Kanunun tümüne muhalifim.

Üye
Ali Ayhan Çetin
Çorum

Üye
Özgür Barutçu
Diyarbakır
4 üncü maddenin C fıkrasına
muhalifim.
2 nci maddedeki müddetlere
muhalifim.

Üye
Sabahattin Eryurt
Erzurum

Üye
Mehmet Salt Erol
Hakkâri
7 nci mad. Ek 2 nci maddesinde
yazılı süreye muhalifim.

Üye
Mehmet Onur
Kahramanmaraş

Üye
İlhan Dinçel
Malatya

Üye
İhsan Nuri Topkaya
Ordu

Üye
Hasan Altay
Samsun
Karşıyım.

Üye
Nejdet Naci Mimaröđlu
Siirt
Ek madde 7'ye muhalifim.

Üye
Mehmet Topaç
Uşak

Üye
Mehmet Bağçeci
Yozgat

Üye
Selahattin Taflıođlu
Yozgat
Tümüne karşıyım.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 1/692

Karar No. : 59

5 . 5 . 1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4.7.1934 Tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve gerekçesi ile konuya ilişkin Adalet Komisyonu raporu Komisyonumuzun 30.5.1985 günlü 20 nci birleşiminde ve 5.6.1985 günlü 21 inci birleşiminde ilgili Bakanlıklar temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülmüş, söz konusu tasarının gerekçesi uygun görülerek maddelere geçilmesi kabul edilmiş, maddelere ilişkin kabul, ilave ve değişiklikler aşağıda sırasıyla açıklanmıştır.

Tasarının 1 inci maddesiyle değiştirilen 2559 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (F) bendi, daha sarih ve tereddütlere imkân bırakmamak amacı ile yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinde Adalet Komisyonu metni esas alınmış ve 1 inci fıkranın «E» bendi; polisin adı geçen yerlere müdahalesinin asgariye indirilmesi için Komisyonumuzca yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının «A» bendinin sonundaki «yapanlar» kelimesi, ses uyumunu sağlamak için «yapanları» şeklinde düzeltilmiş; «C» bendindeki «film» kelimesinden sonra «plak» kelimesi eklenmiş ve fıkranın son cümlesi, maddeye açıklık getirmek için «suçlular hakkında tanzim olunacak evrakı derhal adliyyeye tevdi eder» ibaresi ile değiştirilmiştir.

Tasarının 4 üncü maddesi ile değiştirilen 2559 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin 4 üncü fıkrası Komisyonumuzca yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 5 inci maddesi üzerinde Adalet Komisyonunca yapılan değişiklik Komisyonumuzca da aynen benimsenmiştir.

Tasarının 6 ncı maddesinde Adalet Komisyonunca yapılan düzeltmeler Komisyonumuzca da kabul edilmiş ve tasarı ile 17 nci maddeye eklenen 1 inci fıkradaki polise «48 saat» gözetiminde tutma müddeti fazla bulunarak «24 saate» indirilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 1 inci ve Ek 2 nci maddeler üzerinde Adalet Komisyonunca yapılan değişiklikler Komisyonumuzca da aynen benimsenmiş, Ek 1 inci maddenin 1 inci fıkrasında geçen «mülki idare amiri» tabiri, «mülki amir» olarak düzeltilmiştir.

Devletin genel güvenliği ve anayasal düzeni ile kaçakçılık ve uyuşturucu maddeler ile ilgili suç soruşturmalarının önemi nedeniyle Tasarının 7 nci maddesiyle Eklenen Ek 3 üncü maddesindeki kararların «polis amiri» yerine «mülki amir» tarafından yapılması Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 4 üncü madde, Ek 5 inci ve Ek 6 ncı maddeler üzerinde Adalet Komisyonunca yapılan değişiklikler Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiş, Ek 5 inci maddenin 2 nci fıkrasında yer alan «mülkiye amirine» tabiri, «mülki amir» olarak düzeltilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 7 nci maddenin 1 inci fıkrasının «B» bendi ile önemli suçların tespiti maksadıyla gecikmesinde sakınca bulunan hallerde o ilin valisinin yazılı emri yerine, o ilin savcısının yazılı emri kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 8 inci madde hükümetten gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 9 uncu madde üzerinde Adalet Komisyonunca yapılan ilave Komisyonumuzca da benimsenmiş ve maddenin «B» bendinde geçen «video oyunları» kelimelerinden sonra televizyon sistemine bağlı olarak oynatılan «televizyon oyunları» kelimesi eklenmiş, maddenin 2 nci fıkrasındaki «mülki idare amiri» ile son fıkrada geçen «mülkiye amiri» ibareleri «mülki amir» şeklinde düzeltilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesi ile eklenen Ek 10 uncu maddede Adalet Komisyonunca yapılan değişiklik Komisyonumuzca da aynen benimsenmiştir.

Tasarının 7 nci maddesi ile eklenen Ek 11 inci madde üzerinde Adalet Komisyonunca yapılan değişiklik Komisyonumuzca da kabul edilmiş ve maddenin «B» bendi maddeye açıklık getirmek için yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen 12 nci madde ve Ek 13 üncü maddeler daha anlaşılır bir biçimde ve Adalet Komisyonu metni de göz önünde tutularak yeniden düzenlenerek kaleme alınmıştır.

Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 14 üncü madde ile tasarının Geçici Maddesi ve 8 inci ve 9 uncu maddeleri Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Tasarıda geçen bütün «mülki İdare Amiri» tabirleri Anayasamızdaki ifadeye uygun hale getirilerek «Mülki Amir» şeklinde düzeltilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Necat Tunçsiper
Balıkesir

Kâtip
İsmail Üğdül
Edirne

Üye
Muzaffer Arıcı
Denizli

Üye
Fazıl Osman Yöney
İstanbul

Üye
Ali Aşkın Toktaş
İzmir

Tasarının tümüne muhalifim.

Üye
Süleyman Çelebi
Mardin

Başkanvekili
Nihat Akpak
Sakarya

Üye
Metin Üstünel
Adana

Üye
Ahmet Ata Aksu
Gaziantep

Üye
Hüseyin Aydemir
İzmir

Tamamına karşıyım.

Gerekçeli muhalefet şerhim
ilişiktir.

Üye
Ziya Ercan
Konya

Üye
Mehmet Umur Akarca
Muğla

Üye
Vecihi Ataklı
Şanlıurfa

Muhalefet şerhim eklidir.

Sözcü
Atilla Sın
Muş

Üye
Kadri Altay
Antalya

Üye
Namık Kemal Şentürk
İstanbul

Üye
Suha Tanık
İzmir

Üye
Salim Erel
Konya

Tasarının tümüne karşıyım.

Üye
Arif Toprak
Niğde

Tasarının tümüne muhalifim.

Üye
Osman Doğan
Şanlıurfa

KARŞI OY GEREKÇESİ

1. Kanun Tasarısı ile değiştirilmesi ve ek madde ilavesi istenen 2559 sayılı Kanunun 5, 8, 11, 13 ve 15 inci maddelerine ve 1, 2, 4, 5, 6 ek maddelerine karşıyım.

2. 2559 sayılı mevcut Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu ihtiyaca cevap verecek bütün yetkileri polise vermiştir.

3. Mülki idare amirlerinin genel ve özel kolluk kuvvetleri üzerindeki yetkileri yeniden düzenlenmeden polise, somut olmayan «Genel terbiye ve ahlâk kurallarına aykırı davranışlar» gibi, kapsamı geniş tutulan durumlar için tanınan yetkiler. Temel hak ve hürriyetlerin kısıtlanmasını maksadın dışında genişletecek; ve uygulamada çok değişik sakıncalar doğuracaktır.

Bu gerekçe ile Kanun Tasarısının tamamına karşıyım.

Hüseyin Aydemir
İzmir Milletvekili

KARŞI OY YAZISI

Tasarının 2, 4, 5, 6 ve 8 inci maddelerine ilave edilen ekler ile ek 3, 7 ve 11 inci maddelerinde getirilen hükümler Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana gittikçe çağdaşlaşan demokrasimizde toplumumuzun temel hak ve özgürlüklerine aşırı ölçüde sınırlamalar getirdiği, demokrasinin öngördüğü toplum düzenine aykırı hükümleri içerdiği gerekçesiyle muhalif olduğumuzu arz ederiz. 5.6.1985

Metin Üstünel
Adana Milletvekili

Vecihi Ataklı
Şanlıurfa Milletvekili

Salim Erel
Konya Milletvekili

Aşkın Toktaş
İzmir Milletvekili

Arif Toprak
Niğde Milletvekili
(Muhalifim)

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2559 sayılı Kanunun 5 inci maddesine aşağıdaki (F) bendi eklenmiştir.

«F) Genel terbiye ve ahlâk kurallarına aykırı davranışta bulunanların»

MADDE 2. — 2559 sayılı Kanunun değişik 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 8. — Polisçe katı delil elde edilmesi halinde, mahallin en büyük mülki amirinin emriyle;

A) Kumar oynanan, umumî ve umuma açık yerler ile her çeşit özel ve resmî kurum ve kuruluşlara ait lokaller,

B) Uyuşturucu madde imal edilen, satılan, kullanılan ve bulundurulmuş yerler,

C) Mevcut hükümlere aykırı davranışları görülen genelevler, birleşme yerleri ve fuhuş yapılan evler ve yerler,

D) Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine, genel güvenliğe ve genel ahlâka zararı dokunacak oyun oynatılan, temsil verilen, film veya video bant gösterilen yerler,

E) Derneklere, sendikalara, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile benzeri kurum ve kuruluşlara ait ve yalnız üyelerinin yararlanması için açılan lokallerden, birden fazla denetim sonunda umuma açık yer durumuna geldiği tespit edilenler,

F) Yürürlükte bulunan hükümlere aykırı olarak işletilen veya konulan yasaklara uymayan, açılması izne bağlı yerler ile bu Kanunun 12 nci maddesi hükümlerine uymadığı tespit edilen yerler,

Polis tarafından kapatılır ve/veya faaliyetleri men edilir.

Kapatma veya faaliyetten men gerektiren sebepler adli kovuşturmayı gerektiriyorsa soruşturma evrağı derhal adliyeye verilir.

Kapatmayı veya faaliyetten men icap ettiren sebepler mahkemeye intikal ettirilecek hallerden ise 6 ay, değilse üç aydan fazla kapatma veya faaliyetten men karar verilemez.

Adli ve idari kovuşturmanın her safhasında mülki amirin kapatma veya faaliyetten men kararına karşı ancak idari yargı merciine başvurulabilir.

Soruşturma evrağı adliyeye tevdi edilen şahıslar hakkında beraat kararı verilmesi veya kesin şekilde sahip değişikliği hallerinde, mahallî mülki amir tarafından kapatılan yerin süresinden önce açılmasına karar verilebilir.»

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 2559 Sayılı Kanunun değişik 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 8. — Polisçe katî delil elde edilmesi halinde ve mahallin en büyük mülkî amirinin emriyle;

A) Kumar oynanan, umumî ve umuma açık yerler ile her çeşit özel ve resmî kurum ve kuruluşlara ait lokaller,

B) Uyuşturucu madde imal edilen, satılan, kullanılan ve bulundurulmuş yerler,

C) Mevcut hükümlere aykırı davranışları görülen genelevler, birleşme yerleri ve fuhuş yapılan evler ve yerler,

D) Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine, genel güvenliğe ve genel ahlaka zararı dokunacak oyun oynatılan, temsil verilen, film ve video bant gösterilen yerler,

E) Derneklere, sendikalara, loca ve kulüplere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile benzeri kurum ve kuruluşlara ait ve yalnız üyelerinin yararlanması için açılan lokallerden, iç yönetmeliğine aykırı faaliyet gösterdiği birden fazla denetim sonunda ve yazılı ihtarına rağmen, tespit edilenler,

F) Yürürlükte bulunan hükümlere aykırı olarak işletilen veya konulan yasaklara uymayan, açılması izne bağlı yerler ile bu Kanunun 12 nci maddesi hükümlerine uymadığı tespit edilen yerler,

Polis tarafından kapatılır ve/veya faaliyetleri men edilir.

Kapatma veya faaliyetten men gerektiren sebepler adli kovuşturmayı gerektiriyorsa soruşturma evrakı derhal adliyeye verilir.

Kapatmayı veya faaliyetten men icap ettiren sebepler mahkemeye intikal ettirilecek hallerden ise altı ay, değilse üç aydan fazla kapatma veya faaliyetten men karar verilemez.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2559 sayılı Kanunun 5 inci maddesine aşağıdaki (F) bendi eklenmiştir.

«F) Genel Terbiye ve ahlâk kurallarına aykırı olarak utanç verici veya toplum düzeni bakımından tasvip edilmeyen tavır ve davranışta bulunanların».

MADDE 2. — 2559 sayılı Kanunun değişik 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 8. — Polisçe katî delil elde edilmesi halinde ve mahallin en büyük mülkî amirinin emriyle;

A) Kumar oynanan, umumî ve umuma açık yerler ile her çeşit özel ve resmî kurum ve kuruluşlara ait lokaller,

B) Uyuşturucu madde imal edilen, satılan, kullanılan ve bulundurulmuş yerler,

C) Mevcut hükümlere aykırı davranışları görülen genelevler, birleşme yerleri ve fuhuş yapılan evler ve yerler,

D) Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine, genel güvenliğe ve genel ahlaka zararı dokunacak oyun oynatılan, temsil verilen, film veya video bant gösterilen yerler,

E) Derneklere, sendikalara, loca ve kulüplere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile benzeri kurum ve kuruluşlara ait ve yalnız üyelerinin yararlanması için açılan lokallerden, birden fazla denetim sonunda ve yazılı ihtarına rağmen, iç yönetmeliğine aykırı faaliyet göstererek umuma açık yer durumuna geldiği tespit edilenler,

F) Yürürlükte bulunan hükümlere aykırı olarak işletilen veya konulan yasaklara uymayan, açılması izne bağlı yerler ile bu Kanunun 12 nci maddesi hükümlerine uymadığı tespit edilen yerler,

Polis tarafından kapatılır ve/veya faaliyetleri men edilir.

Kapatma veya faaliyetten men gerektiren sebepler adli kovuşturmayı gerektiriyorsa soruşturma evrakı derhal Adliyeye verilir.

Kapatmayı veya faaliyetten men icap ettiren sebepler mahkemeye intikal ettirilecek hallerden ise altı ay, değilse üç aydan fazla kapatma veya faaliyetten men karar verilemez.

MADDE 3. — 2559 sayılı Kanunun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 11. — Polis;

- A) Genel terbiye ve ahlâk kurallarına aykırı olarak; utanç verici veya toplum düzeni bakımından tasvip edilmeyen tavır ve davranışta bulunanlar ile söz, şarkı, müzik veya benzeri gösteri yapanlar,
- B) Çocuklar, kız ve kadınlar ile genç erkeklere sözle veya herhangi bir şekilde sarkıntılık edenleri, kötü alışkanlıklara ve her türlü ahlâksızlığa yönelten ve teşvik edenleri,
- C) Genel terbiye ve ahlâka aykırı mahiyetteki film, video ve ses bantlarını yapan ve satanları, Herhangi bir müracaat veya şikâyet olmasa bile engeller, davranışlarının devamını durdurarak yasaklar, davranışları suç teşkil edenleri yakalar ve gereken kanunî işlemleri yapar.
- Video ve ses bantlarını ticarî maksatla dolduran gerçek veya tüzelkişiler bu bantların birer adedini mahallin en büyük mülki idare amirine vermek zorunda dırlar.»

MADDE 4. — 2559 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 13. — Polis;

- A) Haklarında yetkili mercilerce verilen yakalama ve tutuklama kararı bulunanları veya kanunda istenilen bir mükellefiyeti yerine getirmediikleri için yakalanması gerekenleri,
- B) Uyuşturucu maddeleri alan, satan, bulunduran ve kullananları, halkın rahatını bozacak veya rezalet çıkaracak derecede sarhoş olanları veya sarhoşluk halinde başkalarına saldıranları,
- C) Halkın huzur ve sükûnunu bozanlardan, yapılan uyarılara rağmen bu hareketlerine devam edenlerle, başkalarına saldırıya yeltenenleri ve kavga edenleri,
- D) Bir kurumda tedavi, eğitim ve ıslahı için kanunlarla ve bu Kanunun uygulanmasını gösteren tüzüklerle belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirlerin yerine getirilmesi amacıyla, toplum için tehlike teşkil eden akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, serseri veya hastalık bulaştırabilecek kişileri,
- E) Haklarında gözetim altında ıslahına veya yetkili merci önüne çıkarılmasına karar verilen küçükleri,
- F) Usulüne aykırı şekilde tülkeye girmek isteyen veya giren ya da hakkında sınırdışı etme veya geri verme kararı alınan kişileri,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Adli ve idari kovuşturmanın her safhasında mülki amirin kapatma veya faaliyetten men kararına karşı ancak idari yargı merciine başvurulabilir.

Soruşturma evrakı adliyeye tevdi edilen şahıslar hakkında takipsizlik veya beraat kararı verilmesi veya kesin şekilde sahip değişikliği hallerinde, mahallî mülki amir tarafından kapatılan yerin süresinden önce açılmasına karar verilebilir.»

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Adli ve idari kovuşturmanın her safhasında mülki amirin kapatma veya faaliyetten men kararına karşı ancak idari yargı merciine başvurulabilir.

Soruşturma evrakı Adliyeye tevdi edilen şahıslar hakkında takipsizlik veya beraat kararı verilmesi veya kesin şekilde sahip değişikliği hallerinde, mahallî mülki amir tarafından kapatılan yerin süresinden önce açılmasına karar verilebilir.

MADDE 3. — 2559 sayılı Kanununun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 11. — Polis;

A) Genel terbiye ve ahlak kurallarına aykırı olarak; utanç verici veya toplum düzeni bakımından tasvip edilmeyen tavır ve davranışta bulunanlar ile söz, şarkı, müzik veya benzeri gösteri yapanları,

B) Çocuklar, kız ve kadınlar ile genç erkeklere sözlü veya herhangi bir şekilde sarkıntılık edenleri, kötü alışkanlıklara ve her türlü ahlaksızlığa yönelen ve teşvik edenleri,

C) Genel terbiye ve ahlaka aykırı mahiyetteki film, plak, video ve ses bantlarını yapan ve satanları,

Herhangi bir müracaat veya şikayet olmasa bile engeller, davranışlarının devamını durdurarak yasaklar, suçlular hakkında tanzim olunacak evrakı derhal Adliyeye tevdi eder.

Video ve ses bantlarını ticari maksatla dolduran gerçek veya tüzel kişiler bu bantların birer adedini mahallin en büyük mülki amirine vermek zorundadırlar.

MADDE 4. — 2559 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 13. — Polis;

A) Haklarında yetkili mercilerce verilen yakalama ve tutuklama kararı bulunanları veya kanunda istenilen bir mükellefiyeti yerine getirmedikleri için yakalanması gerekenleri,

B) Uyuşturucu maddeleri alan, satan, bulunduran ve kullananları, halkın rahatını bozacak veya rezalete çıkaracak derecede sarhoş olanları veya sarhoşluk halinde başkalarına saldıranları,

C) Halkın huzur ve sükununu bozanlardan, yapılan uyarılara rağmen bu hareketlerine devam edenlerle, başkalarına saldırıya yeltenenleri ve kavg edenleri,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

G) Bir suçu işlemekte olduğu görülen veya suçu işlemeye yönelik her türlü araç ve gerecin sağlandığı, planlandığı veya müdahalede gecikildiğinde, suçun kesinlikle işleneceği intibamı veren hazırlık hareketleri içinde bulunan kişileri,

H) Suçüstü halinde veya gecikmesinde mahzur bulunan diğer hallerde suç işlendiğine dair haklarında kuvvetli iz ve delil bulunan sanıkları,

Yakalar ve gerekli kanunî işlemi yapar.

Yakalanması belirli bir usule bağlanmış kişilerle ilgili kanun hükümleri saklıdır.

Yakalama, kişinin denetim ve gözetim altına alınmasıdır. Yakalanan kişilerin kaçması veya saldırıda bulunmasının önlenmesi bakımından kişinin sağlığına zarar vermeyecek şekilde her türlü tedbir alınabilir.

Yakalananlardan uyuşturucu madde kullanmış olanlarla sarhoş olanların durumları, tüzükte belirtilen esas ve usullere uygun olarak doktor raporu veya bir tutanakla tespit edilir.

Yakalanan kişiye yakalama sebebi yazılı, mümkün olmayan hallerde ise sözlü olarak bildirilir.

Soruşturma konusunun açığa çıkması bakımından kesin bir mahzur doğurmuyorsa kişinin yakalandığı yakınlarına derhal duyurulur.

Yakalanan kişilerden; sanık durumunda olanlar adli mercilere sevk edilir. Haklarında ıslah veya tedavi tedbiri alınması gerekenler, ilgili kuruma gönderilir.

Yakalama sebebi ortadan kalkanlar derhal serbest bırakılır.»

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

D) Bir kurumda tedavi, eğitim ve ıslah için kanunlarla ve bu Kanunun uygulanmasını gösteren tüzüklerle belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirlerin yerine getirilmesi amacıyla toplum için tehlike teşkil eden akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, serseri veya hastalık bulaştırabilecek kişileri,

E) Haklarında gözetim altında ıslahına veya yetkili merci önüne çıkarılmasına karar verilen küçükleri,

F) Usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren ya da hakkında sınır dışı etme veya geri verme kararı alınan kişileri,

G) Bir suçu işlemekte olduğu görülen veya suçu işlemeye yönelik her türlü araç ve gerecin sağlandığı, planlandığı veya müdahalede gecikildiğinde, suçun kesinlikle işleneceği intibamı veren hazırlık hareketleri içinde bulunan kişileri,

H) Suçüstü halinde veya gecikmesinde mahsur bulunan diğer hallerde suç işlendiğine dair haklarında kuvvetli iz ve delil bulunan sanıkları,

Yakalar ve gerekli kanuni işlemi yapar.

Yakalanması belirli bir usule bağlanmış kişilerle ilgili kanun hükümleri saklıdır.

Yakalama, kişinin denetim ve gözetim altına alınmasıdır. Yakalanan kişilerin kaçması veya saldırıda bulunmasının önlenmesi bakımından kişinin sağlığına zarar vermeyecek şekilde her türlü tedbir alınabilir.

Yakalananlardan uyuşturucu madde kullanmış olanlarla sarhoş olanların durumları, tüzükte belirtilen esas ve usullere uygun olarak hekim raporu, hekimin bulunmadığı hallerde yardımcı sağlık hizmetleri personelinden birinin müşahede raporu ile tespit edilir.

Yakalanan kişiye yakalama sebebi yazılı, mümkün olmayan hallerde ise sözlü olarak bildirilir.

Soruşturma konusunun açığa çıkması bakımından kesin bir mahsur doğurmuyorsa kişinin yakalandığı yakınlarına derhal duyurulur.

Yakalanan kişilerden; sanık durumunda olanlar adli mercilere sevk edilir.

Haklarında ıslah veya tedavi tedbiri alınması gerekenler, ilgili kuruma gönderilir.

Yakalama sebebi ortadan kalkanlar derhal serbest bırakılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 5. — 2559 sayılı Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Devletin bütünlüğü, anayasal düzeni ve genel güvenliği ile kaçakçılık ve uyuşturucu maddelere ilişkin suçların önemi ve gizliliği bakımından gereken hükümlü ve ya tutuklular, en çok onbeş gün süre ile üst amirlere bilgi vermek şartıyla suç soruşturmasını yürütmekle sorumlu polis amirinin teklifi üzerine, yetkili savcı veya hâkimin yazılı emri veya kararı ile ceza veya tutukevlerinden alınabilir.»

MADDE 6. — 2559 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye iki fıkra eklenmiştir.

«Madde 17. — Karakola götürüp haklarında tanzim olunacak evrakla beraber Adliyeye verilirler.

Kimliğini bir belge ile veya polisçe tanınmış kişilerin tanıklığı ile ispat edemeyenler ve gösterdikleri belgelerin doğruluğundan şüphe edilen kişiler, aranan kişilerden olup olmadıkları anlaşılıncaya veya gerçek kimliği ortaya çıkıncaya kadar kırksekiz saati geçmemek üzere polisçe gözaltına alınabilir. Bu kişilere kimliğini ispatlamaları hususunda gerekli kolaylık gösterilir.

Kimliği tespit edilemeyen veya nüfusa kayıtlı olmadığı anlaşılan ve nüfus idarelerine gönderilmesi gerekenlerin parmakizi veya fotoğrafları alındıktan sonra, kimliklerinin tespiti veya nüfusa kayıtlarının temini için Tüzükte gösterilen esas ve usullere göre işlem yapılır.»

MADDE 7. — 2559 sayılı Kanuna aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

«EK MADDE 1. — Umumî veya umuma açık yerler ile umuma açık yer niteliğindeki ulaşım araçlarında, gerçek kişi veya topluluklar mahallin en büyük mülkî idare amirine en az 48 saat önceden müracaat suretiyle oyun ve temsil verilebilir veya çeşitli şekillerde gösteri düzenleyebilirler.

Bunlardan, genel ahlaka, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne veya Anayasa düzenine aykırı olduğu tespit edilenler, mahallin en büyük mülkî amiri emriyle polis tarafından men edilir ve derhal adli mercilere sevk edilir.

Dilekçe ile yapılacak müracaatta oyun, temsil veya gösteriye katılan yönetici ve diğer kişilerin kimlik, ikametgâh ve tabiyetleri belirtilir.»

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5. — 2559 sayılı Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Devletin bütünlüğü, anayasal düzeni ve genel güvenliği ile kaçakçılık ve uyuşturucu maddelere ilişkin suçların önemi ve gizliliği bakımından gereken hükümlü veya tutuklular, en çok onbeş gün süre ile üst amirlere bilgi vermek şartıyla suç soruşturmasını yürütmekle sorumlu polis amirinin teklifi üzerine, yetkili savcının talebi ve hâkimin kararı ile ceza veya tutukevlerinden alınabilir. Bu süre tutukluluk ve hükümlülükte geçmiş sayılır.»

MADDE 6. — 2559 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye iki fıkra eklenmiştir.

«Karakola götürülüp haklarında tanzim olunacak evrakla beraber Adliye verilirler.

Kimliğini bir belge ile veya polisçe tanınmış kişilerin tanıklığı ile ispat edemeyenler ve gösterdikleri belgelerin doğruluğundan şüphe edilen kişiler, aranan kişilerden olup olmadıkları anlaşılıncaya veya gerçek kimliği ortaya çıkıncaya kadar kırksekiz saati geçmemek üzere polisçe gözaltına alınabilirler. Bu kişilere kimliğini ispatlamaları hususunda gerekli kolaylık gösterilir.

Kimliği tespit edilemeyen veya nüfusa kayıtlı olmadığı anlaşılan ve nüfus idarelerine gönderilmesi gerekenlerin parmak izi veya fotoğrafları alındıktan sonra, kimliklerinin tespiti veya nüfusa kayıtlarının temini için Tüzükte gösterilen esas ve usullere göre işlem yapılır.

MADDE 7. — 2559 sayılı Kanuna aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

«EK MADDE 1. — Umumî veya umuma açık yerler ile umuma açık yer niteliğindeki ulaşım araçlarında, gerçek kişi veya topluluklar mahallin en büyük mülki idare amirine en az 48 saat önceden müracaat suretiyle oyun ve temsil verebilir veya çeşitli şekillerde gösteri düzenleyebilirler.

Bunlardan, genel ahlaka, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne veya Anayasa düzenine aykırı olduğu tespit edilenler, mahallin en büyük mülki amiri emriyle polis tarafından men edilir ve ilgililer derhal adli mercilere sevk edilir.

Dilekçe ile yapılacak müracaatta oyun, temsil veya gösteriye katılan yönetici ve diğer kişilerin kimlik, ikametgâh ve tabiyetleri belirtilir.»

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5. — Adalet Komisyonunca 5 inci maddede olarak kabul edilen metin Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — 2559 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye iki fıkra eklenmiştir.

«Karakola götürülüp haklarında tanzim olunacak evrakla beraber Adliye verilirler.

Kimliğini bir belge ile veya polisçe tanınmış kişilerin tanıklığı ile ispat edemeyenler ve gösterdikleri belgelerin doğruluğunda şüphe edilen kişiler, aranan kişilerden olup olmadıkları anlaşılıncaya veya gerçek kimliği ortaya çıkıncaya kadar yirmidört saati geçmemek üzere polisçe gözaltına alınabilirler. Bu kişilere kimliğini ispatlamaları hususunda gerekli kolaylık gösterilir.

Kimliği tespit edilemeyen veya nüfusa kayıtlı olmadığı anlaşılan ve nüfus idarelerine gönderilmesi gerekenlerin parmak izi veya fotoğrafları alındıktan sonra, kimliklerinin tespiti veya nüfusa kayıtlarının temini için tüzükte gösterilen esas ve usullere göre işlem yapılır.»

MADDE 7. — 2559 sayılı Kanuna aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

EK MADDE 1. — Umumî veya umuma açık yerler ile umuma açık yer niteliğindeki ulaşım araçlarında, gerçek kişi veya topluluklar mahallin en büyük mülki amirine en az 48 saat önceden müracaat suretiyle oyun ve temsil verebilir veya çeşitli şekillerde gösteri düzenleyebilirler.

Bunlardan, genel ahlaka, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne veya Anayasa düzenine aykırı olduğu tespit edilenler, mahallin en büyük mülki amiri emriyle polis tarafından men edilir ve ilgililer derhal adli mercilere sevk edilir.

Dilekçe ile yapılacak müracaatta oyun, temsil veya gösteriye katılan yönetici ve diğer kişilerin kimlik, ikametgâh ve tabiyetleri belirtilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

«EK MADDE 2. — Polis, sanık olarak yakaladığı kişileri; mahkemeye gönderilmeleri için gerekli süreler hariç en geç kırksekiz saat içinde, toplu olarak işlenen suçlarda en geç onbeş gün içinde, soruşturmasını tamamlayarak adli mercilere göndermek zorundadır.

Olağanüstü hal ilan edilen yerlerde gerektiğinde bu süreler mahallin mülki idare amirinin onayı ile bir misline kadar artırılabilir.

Gözümlüne alınanların yeme, içme ihtiyaçlarına ve nakillerine ait masraflar Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenekle karşılanır.»

«EK MADDE 3. — Polis; aşağıdaki hallerde gerekli görülen kişilerden;

A) Devletin bütünlüğü, genel güvenliği ve Anayasa düzeni ile kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili olarak yaptığı suç soruşturmaları sırasında ifadesine başvurulacak olanlara,

B) Bu Kanununun 17 nci maddesinde belirtilen hallerde vatandaşlık durumu tayin edilinceye kadar, Tespit edilmiş olan ikametgâh veya iş adreslerinden ayrılmamalarını yazılı olarak isteyebilir.

Bunların, bulunabilecekleri yeni adreslerini bildirmeleri şartıyla o yerden ayrılmalarına, mahallin en büyük polis amirinin yazılı emriyle izin verilir.

«EK MADDE 4. — Polis; görevli bulunduğu polis bölgesi sınırları içinde, hizmet branşı, yeri ve zamanına bakılmaksızın bir suçla karşılaştığında suça el koymak, önlemek, sanık ve suç delillerini tespit, muhafaza ve yetkili zabıtaya teslim etmekle görevli ve yetkilidir.

Bu yetkinin kullanılmasında ve mükellefiyetin yerine getirilmesinde üniformalı veya üniformasız görevli bulunduğu polis bölgesi sınırları ile bağlı olmaksızın her zaman ve her yerde görevli sayılır.

Bu madde hükmü gereğince bir suça müdahale eden polise karşı işlenen suçlar, görevli memura karşı işlenmiş suç; müdahalede bulunan polisin işlediği suçlar ise, görevli memurun işlediği suç sayılır.»

«EK MADDE 5. — Genel güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili önemli olayları takip etmek, gerekiyorsa müdahale ederek soruşturmasını yapmak üzere;

A) Bakanlıkça doğrudan veya ilgili Valinin talebi üzerine merkez personelinden ekipler (timler) görevlendirilebilir.

B) Yukarıdaki bent hükmüne uygun olarak bir ilde soruşturması yapılan olayın aydınlatılması, delillerin toplanması, sanıkların yakalanması, başka illerde de araştırma ve soruşturma yapılmasını gerektiriyorsa iller arasında ilgili Valiliklerce ekipler görevlendirilebilir.

Bu ekiplerin polis yetkilerini kullanması, genel kolluğun görev bölgesi sınırları ile kayıtlı değildir.

Genel ve özel kolluk makam ve memurları bu personele gereken her türlü yardımcı yapmaya mecburdur.»

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

«EK MADDE 2. — Polis, sanık olarak yakaladığı kişileri; mahkemeye gönderilmeleri için gerekli süreler hariç en geç kırksekiz saat içinde, toplu olarak işlenen suçlarda en geç onbeş gün içinde, soruşturmalarını tamamlayarak adli mercilere göndermek zorundadır.

Gözaltına alınanların yeme, içme ihtiyaçlarına ve nakillerine ait masraflar Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenekle karşılanır.»

«EK MADDE 3. — Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 3 üncü madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.»

«EK MADDE 4. — Polis; görevli bulunduğu polis bölgesi sınırları içinde, hizmet branşı, yeri ve zamanına bakılmaksızın bir suçla karşılaştığında suçla el koymak, önlemek, sanık ve suç delillerini tespit, muhafaza ve yetkili zabıtaya teslim etmekle görevli ve yetkilidir.

Bu yetkinin kullanılmasında ve mükellefiyetin yerine getirilmesinde üniformalı veya üniformasız polis, görevli bulunduğu polis bölgesi sınırları ile bağlı olmaksızın her zaman ve her yerde görevli sayılır.

Bu madde hükmü gereğince bir suçla müdahale eden polise karşı işlenen suçlar, görevli memura karşı işlenmiş suç; müdahalede bulunan polisin işlediği suçlar ise, görevli memurun işlediği suç sayılır.»

«EK MADDE 5. — Genel güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili önemli olayları takip etmek, gerekiyorsa müdahale ederek soruşturmasını yapmak üzere;

A) İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili Valinin talebi üzerine merkez personelinden ekipler (timler) görevlendirilebilir.

B) Yukarıdaki bent hükmüne uygun olarak bir ilde soruşturması yapılan olayın aydınlatılması, delillerin toplanması, sanıkların yakalanması, başka il-

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

EK MADDE 2. — Adalet Komisyonunca Ek 2 nci madde olarak kabul edilen metin Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 3. — Polis; aşağıdaki hallerde gerekli görülen kişilerden;

A) Devletin bütünlüğü, genel güvenliği ve Anayasa düzeni ile kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili olarak yaptığı suç soruşturmaları sırasında ifadesine başvurulacak olanlara,

B) Bu Kanunun 17 nci maddesinde belirtilen hallerde vatandaşlık durumu tayin edilinceye kadar, Tespit edilmiş olan ikametgâh veya iş adreslerinden ayrılmalarını yazılı olarak isteyebilir.

Bunların, bulunabilecekleri yeni adreslerini bildirmeleri şartıyla o yerden ayrılmalarına, mahallin en büyük mülki amirinin yazılı emriyle izin verilir.

EK MADDE 4. — Adalet Komisyonunca Ek 4 üncü madde olarak kabul edilen metin Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir;

EK MADDE 5. — Genel güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili önemli olayları takip etmek, gerekiyorsa müdahale ederek soruşturmasını yapmak üzere;

A) İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili Valinin talebi üzerine merkez personelinden ekipler (timler) görevlendirilebilir.

B) Yukarıdaki bent hükmüne uygun olarak bir ilde soruşturması yapılan olayın aydınlatılması, delil-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

«EK MADDE 6. — Polis, yakalanması gerekli kişi veya dağıtılması gereken topluluğun direnmesi, saldırıya yeltenmesi veya saldırıda bulunması hallerinde, bu fiilleri etkisiz hale getirmek için zor kullanabilir.

Zor kullanma, direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedeni kuvvet, maddi güç ve şartları gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder.

Toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda, zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.»

«EK MADDE 7. — Polis;

A) Alınacak güvenlik tedbirlerine esas olmak üzere kişilerin, kurum ve kuruluşların telefon numaralarını veya bu numaralara göre isim ve adreslerini PTT ve diğer ilgili kuruluş yetkililerinden isteyebilir. Bu istek derhal yerine getirilir.

B) Devletin bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine karşı işlenen suçlar ile kaçakçılık ve uyuşturucu maddelere dair suçların tespiti maksadıyla kuvvetli delillerin bulunması halinde hâkim kararı ile, gecikmesinde mahzur bulunması hallerinde o yerin Valisinin yazılı izniyle kişilerin veya özel kurum ve kuruluşların özel haberleşme vasıtalarını, eşya ve kâğıtlarını kontrol edebilir.»

«EK MADDE 8. — Polis; Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayişini sağlamak üzere; ülke seviyesinde her konuda istihbarat faaliyetlerinde bulunur, bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir, yetkili mercilere veya kullanma alanına ulaştırır. Devletin diğer istihbarat kuruluşlarıyla işbirliği yapar.»

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

lerde de araştırma ve soruşturma yapılmasını gerektiriyorsa iller arasında ilgili valiliklerce ekipler görevlendirilebilir.

Bu ekiplerin polis yetkilerini kullanması, genel kolluğun görev bölgesi sınırları ile kayıtlı değildir. Bu ekipler görev yaptıkları mahallin en büyük mülkiye amirine bilgi vermek zorundadırlar.

Genel ve özel kolluk makam ve memurları bu personele gereken her türlü yardımı yapmaya mecburdur.»

EK MADDE 6. — Polis yakalanması gerekli kişi veya dağıtılması gereken topluluğun direnmesi, saldırıya yeltenmesi veya saldırıda bulunması hallerinde, bu fiilleri etkisiz hale getirmek için zor kullanılabilir.

Zor kullanma, direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedeni kuvvet, kamuni şartları gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder.

Toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda, zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.»

EK MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 7 nci madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 8. — Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 8 inci madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

lerin toplanması, sanıkların yakalanması başka illerde de araştırma ve soruşturma yapılmasını gerektiriyorsa iller arasında ilgili Valiliklerce ekipler görevlendirilebilir.

Bu ekiplerin polis yetkilerini kullanması, genel kolluğun görev bölgesi sınırları ile kayıtlı değildir. Bu ekipler görev yaptıkları mahallin en büyük mülki amirine bilgi vermek zorundadırlar.

Genel ve özel kolluk makam ve memurları bu personele gereken her türlü yardımı yapmaya mecburdur.

EK MADDE 6. — Adalet Komisyonunca Ek 6 ncı madde olarak kabul edilen metin Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 7. — Polis;

A) Alınacak güvenlik tedbirlerine esas olmak üzere kişilerin kurum ve kuruluşların telefon numaralarını veya bu numaralara göre isim ve adreslerini PTT ve diğer ilgili kuruluş yetkililerinden isteyebilir. Bu istek derhal yerine getirilir.

B) Devletin bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine karşı işlenen suçlar ile kaçakçılık ve uyuşturucu maddelere dair suçların tespiti maksadıyla kuvvetli delillerin bulunması halinde hâkim kararı ile, gecikmesinde mahzur bulunması hallerinde o yerin savcısının yazılı izniyle kişilerin veya özel kurum ve kuruluşların özel haberleşme vasıtalarını, eşya ve kâğıtlarını kontrol edebilir.

EK MADDE 8. — Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 8 inci madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

«EK MADDE 9. — Polisin yapacağı inceleme üzere;

A) Otel, gazino ve benzeri yerler veya çeşitli dinlenme, eğlence ve oyun yeri şeklinde sabit veya seyyar olarak kullanılan kara, deniz, hava ve her çeşit taşıma araçlarında bu faaliyetlerin icrası,

B) Her ne ad altında olursa olsun, oynayanın kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla, bilgi ve maharet artırıcı veya zekâ geliştirici nitelikte çeşitli isimdeki elektronik oyun alet ve makineleri; video oyunları, televizyon ve benzeri oyun aletleri satış ve oyun yerlerinin açılması ve faaliyette bulunmaları,

Mahallin en büyük mülki idare amirinin iznine bağlıdır.

Bu şekilde açılmasına ve faaliyette bulunmasına izin verilen yerler umuma açık yer sayılır. Bu madde hükmüne ve konulan yasaklara uymayan bu gibi yerler hakkında 8 inci madde hükümleri uygulanır.»

«EK MADDE 10. — İşledikleri bir suçtan dolayı hüküm öncesinde tutuklanmasına veya mahkûmiyetine karar verilen polisler ile çarşı ve mahalle bekçileri, ceza ve tutukevlerinde diğer tutuklu ve hükümlülerden ayrı bir yer veya bölümde bulundurulurlar.

Mahkûm edilen polislerin cezalarını çekmeleri için özel cezaevi yaptırılabilir veya mevcutlardan tefrik edilebilir.»

«EK MADDE 11. — Bu Kanun ve diğer kanun hükümlerine göre gerekli hallerde;

A) Önleyici, caydırıcı, düzenleyici ve koruyucu kolluk hizmetlerine dair görevlerin ifası sırasında silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, ceza sorumluluğunun tespiti bakımından Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre işlem yapılır.»

B) Suç ve suçluların araştırılması, meydana çıkarılması ve yakalanması tutuklama ve yakalama karar ve emirlerinin yerine getirilmesine dair bir görevi yerine getirirken silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, hazırlık soruşturması bizzat Cumhuriyet Savcıları veya Yardımcıları tarafından yapılır.

Bu Kanun ile diğer kanunlarda silah kullanılmasına yetki veren haller sebebiyle silah kullanma zorunda kalan polis hakkında soruşturma ve kovuşturma tutuksuz olarak yapılır ve olayların cereyan tarzı ve şartları göz önünde tutulmak kaydıyla silah kullanma zorunda kalan polis cezalandırılmaz ve hakkında tazminat davası açılmaz.»

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

«EK MADDE 9. — Polisin yapacağı inceleme üzerine;

A) Otel, gazino ve benzeri yerler veya çeşitli dinlenme, eğlence ve oyun yeri şeklinde sabit veya seyyar olarak kullanılan kara, deniz, hava ve her çeşit taşıma araçlarında bu faaliyetlerin icrası,

B) Her ne ad altında olursa olsun, oynayanın kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla, bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikte çeşitli isimdeki elektronik oyun alet ve makineleri; video oyunları, televizyon ve benzeri oyun aletleri satış ve oyun yerlerinin açılması ve faaliyette bulunmaları,

Mahallin en büyük mülki idare amirinin iznine bağlıdır.

Bu şekilde açılmasına ve faaliyette bulunmasına izin verilen yerler umuma açık yer sayılır. Bu madde hükmüne ve konulan yasaklara uymayan bu gibi yerler hakkında 8 inci madde hükümleri uygulanır.

Bu suçların tekrarı halinde mahallin en büyük mülkiye amiri tarafından, verilmiş bulunan ruhsat iptal edilebilir.»

«EK MADDE 10. — İşledikleri bir suçtan dolayı tutuklanmasına veya mahkûmiyetine karar verilen polisler ile çarşı ve mahalle bekçileri, ceza ve tutuk evlerinde diğer tutuklu ve hükümlülerden ayrı bir yer veya bölümde bulundurulurlar.

Mahkûm edilen polislerin cezalarını çekmeleri için özel cezaevi yaptırılabilir veya mevcutlardan tefrik edilebilir.»

«EK MADDE 11. — Bu Kanun ve diğer kanun hükümlerine göre gerekli hallerde;

A) Önleyici, caydırıcı, düzenleyici ve koruyucu kolluk hizmetlerine dair görevlerin ifası sırasında silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, ceza sorumluluğunun tespiti bakımından Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre işlem yapılır,

B) Suç ve suçluların araştırılması, meydana çıkarılması ve yakalanması tutuklama ve yakalama karar ve emirlerinin yerine getirilmesine dair bir görevi yerine getirirken silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, hazırlık soruşturması bizzat Cumhuriyet Savcıları veya Yardımcıları tarafından yapılır.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

EK MADDE 9. — Polisin yapacağı inceleme üzerine;

A) Otel, gazino ve benzeri yerler veya çeşitli dinlenme, eğlence ve oyun yeri şeklinde sabit veya seyyar olarak kullanılan kara, deniz, hava ve her çeşit taşıma araçlarında bu faaliyetlerin icrası,

B) Her ne ad altında olursa olsun, oynayanın kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikte çeşitli isimdeki elektronik oyun, alet ve makineleri; video oyunları, televizyon oyunları ve benzeri oyun aletleri satış ve oyun yerlerinin açılması ve faaliyette bulunmaları,

Mahallin en büyük mülki amirinin iznine bağlıdır.

Bu şekilde açılmasına ve faaliyette bulunmasına izin verilen yerler umuma açık yer sayılır. Bu madde hükmüne ve konulan yasaklara uymayan bu gibi yerler hakkında 8 inci madde hükümleri uygulanır.

Bu suçların tekrarı halinde mahallin en büyük mülki amiri tarafından verilmiş bulunan ruhsat iptal edilebilir.

EK MADDE 10. — Adalet Komisyonunca Ek 10 uncu madde olarak kabul edilen metin Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 11. — Bu Kanun ve diğer kanun hükümlerine göre gerekli hallerde;

A) Önleyici, caydırıcı, düzenleyici ve koruyucu kolluk hizmetlerine dair görevlerin ifası sırasında silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, ceza sorumluluğunun tespiti bakımından Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre işlem yapılır.

B) Adliyeye ilişkin vazife ve işlerle ilgili bir hizmeti yerine getirirken silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, hazırlık soruşturması bizzat Cumhuriyet savcıları veya yardımcıları tarafından yapılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

«EK MADDE 12. — Sanık polis, hakkında dava açıldığı takdirde duruşmadan varestede tutulabilir. Olayın mahiyetine ve hizmet kusurunun özelliğine göre, Bakanlıkça durumu uygun görülen polisin vekalet verdiği avukatın ücreti, avukat tutma ve ücret ödeme usul ve esasları yönetmelikle belirtilir ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödeneklerden karşılanır.»

«EK MADDE 13. — Polisin, bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevlerini yerine getirmek üzere aldığı tedbirlere uymayan veya koyduğu yasaklara aykırı hareket edenler ile yaptığı çağrıya gelmeyen, istediği bilgileri vermeyen veya eksik veya yanlış bilgi verenler hakkında, fiil daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, Türk Ceza Kanununun 526 ve müteakip maddeleri uyarınca kovuşturma yapılır.»

«EK MADDE 14. — 1481 sayılı «Asayişe Müessir Bazı Fiillerin Önlenmesi Hakkında Kanun»a göre sanık ve hükümlülere ilan edilmek suretiyle arananların buldukları yerleri bildiren ve yakalanmalarına yardımcı olan kişilere para ödülü verilebilir.

Verilecek ödülün miktarı, 1481 sayılı Kanuna göre çıkarılan Yönetmelik uyarınca teşkil olunan kurulca kararlaştırılır.

Para ödülüne dair giderler Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinin ilgili harcama kaleminden karşılanır.

Ödül verilen kişilerin kimlikleri, rızaları olmadıkça hiç bir şekilde açıklanamaz.»

GEÇİCİ MADDE — 2559 Sayılı Kanunun uygulama usul ve esaslarının gösterilmesi hakkındaki Polis Vazife ve Selahiyet Tüzüğünde (Nizamnamesinde) gerekli değişiklik ve düzenlemeler yapılır. Bu düzenlemeler yapılıncaya kadar mevcut mevzuatın bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

«EK MADDE 12. — Sanık polis hakkında dava açıldığı takdirde duruşmadan vareste tutulabilir. Olayın mahiyetine ve hizmet kusurunun özelliğine göre, İçişleri Bakanlığınca durumu uygun görülen polisin vekâlet verdiği avukatın ücreti, avukat tutma ve ücret ödeme usul ve esasları yönetmelikle belirtilir ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödeneklerden karşılanır.»

«EK MADDE 13. — Polisin, bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevlerini yerine getirmek üzere aldığı tedbirlere uymayan veya koyduğu yasaklara aykırı hareket edenler ile yaptığı yazılı çağrıya gelmeyen, istediği bilgileri vermeyen veya eksik veya yanlış bilgi verenler, fiil daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, Türk Ceza Kanununun 526 nci maddesi uyarınca cezalandırılır.

«EK MADDE 14. — Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 14 üncü madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Tasarının Geçici Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

EK MADDE 12. — Sanık polis, hakkında dava açıldığı takdirde duruşmadan vareste tutulabilir. Olayın mahiyetine ve hizmet kusurunun özelliğine göre, İçişleri Bakanlığınca durumu uygun görülen polisin vekâlet verdiği avukatın ücreti, Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödeneklerden karşılanır. Avukat tutma ve ücret ödeme usul ve esasları yönetmelikte belirtilir.

EK MADDE 13. — Mahallin en büyük mülki amirinin emriyle polisin, bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevlerini yerine getirmek üzere aldığı tedbirlere uymayan veya koyduğu yasaklara aykırı hareket edenler ile yaptığı yazılı çağrıya gelmeyen, istediği bilgileri vermeyen veya eksik veya yanlış bilgi verenler, fiil daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinin 1 inci fıkrası uyarınca cezalandırılırlar.

EK MADDE 14. — Tasarının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 14 üncü madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Tasarının Geçici Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 8. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

26.4.1985

Başbakan
T. Özal

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı
C. Büyükkbaş

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı V.
A. Karaevli

Devlet Bakanı
A. Karaevli

Adalet Bakanı
M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı V.
K. Oksay

İçişleri Bakanı
Y. Akbulut

Dışişleri Bakanı V.
M. Yılmaz

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. K. Alptemoçin

Millî Eğitim Genç. ve Spor Bakanı
M. Vehbi Dinçerler

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
M. Aydın

Ulaştırma Bakanı
V. Atasoy

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı
H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
M. Kalemli

Sanayi ve Ticaret Bakanı
H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
S. N. Türel

Kültür ve Turizm Bakanı V.
H. H. Doğan

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

